

Za kulturo miru

Februarja se z obredom kulturnih prireditev in proslav obnavljata in krepita naša zavezanost slovenskemu jeziku in kulturi.

Toda v današnjih kriznih razmerah navezanost na zlahtno kulturno dediščino ni dovolj, ni dovolj spoštovanje tradicije, niti ne zadostujejo miselna odprtost, svetovljanstvo in strpnost.

Konec 20. stoletja, ko plamtijo in izgorevajo nacionalistične strasti, ko se na političnem prizorišču bijejo idejna nasprotja,

MAJDA ARTAČ STURMAN

ko prebivalci od vojne razdejanih območij pričakujejo mir, bi morali na Zahodu gojiti novo kulturo, kulturo v najširši pomenski razsežnosti, torej zlasti kulturo miru.

Toda kako? Kako naj se v sodobni družbi, naravnani pretežno v pridobitništvu in egoistično samozadovoljevanje lastnih interesov in potreb, vzbudi nekaj več kot sočutje ali zgroženost ob pogledu na raztrgana in razmesarjena človeška trupla na sarajevski tržnici? Kako dopovedati presitemu in razvajanemu otroku, da obstajajo otroci, ki bi se zadovoljili s koščkom starega kruha, jabolkom ali pestjo zdroba, z mirnim popoldnevom brez streljanja in strahu?

In najsi se nekateri imajo za zelo razgledane in kulturne ljudi, intelektualce na izredno visoki civilizacijski stopnji, so bolj zaprti vase, kot pa da bi živeli in oznanjali kulturo srca, miru. Ne napisano vodilo se zdi: prebiraj časopise in knjige, sledi knjižnim novostim, udeležuj se predavanj in vsakovrstnih proslav, skušaj biti informiran o sodobnem dogajanju, skratka, dokaži, da ti je do kulture in da vanjo usmerjaš svoja zanimanja.

Revolucionarnost kulture bi danes bila v razširjanju idej resnicoljubnosti in miru. Ob zalivski vojni se je ob bombardiranju obveščevalnih sredstev kar čez noč ustvarilo protivno javno mnenje, mirovniško gibanje, ki se je kljub instrumentalizaciji sklincevalo na visoka etična načela.

III

Ultimatum bosanskim Srbom povzročja zaskrbljenost

PRIČELO SE JE VZVRATNO ŠTETJE

Ultimat, ki ga je Atlantsko zaveznitvo postavilo bosanskim Srbom, zapade v ponedeljek, 21. februarja ob enih ponoči. Pričelo se je vzvratno štetje. Občutki so različni, toda zaskrbljenost prevladuje tako v Bruslju, kjer je poveljstvo Nata, kot v Sarajevu, kjer pričakujejo vojaško intervencijo kot odrešitev 22-mesečne more, in Beogradu, od koder so se zahodni diplomati z družinami že umaknili.

SAŠA RUDOLF

Nedelja pozno popoldne je praktično zadnji rok za izročitev težkega orožja, z mrakom v Sarajevu nastopi, še pred uradnim pričetkom policijske ure, premor, saj je ponoči izredno nevarno postopati po ulicah. Da bodo v predpisanem roku Srbi izpolnili zahtevo NATA in umaknili težko orožje z obronkov v notranjost, v Sarajevu skoraj nihče ne verjame. Na Palah, srbski postojanki le nekaj kilometrov od bosanske prestolnice, minister za informiranje samozvane srbsko-bosanske republike, Toholoj vztraja »niti za milimeter ne bomo umaknili svojih topov, na ultimatum Atlantskega zaveznitva bomo odgovorili tako kot smo to storili leta 1914, ko nam je grozila avstro-ogrška monarhija«. Karadžić zavzema sprejemljivejšo stališče, postavlja na laž lastnega ministra, »umaknili bomo topove, toda

modre čelade morajo zaustaviti muslimansko pehoto«.

Pogajanja se nadaljujejo, odštevanje teče dalje. Srbi pa so doslej izročili le nekaj desetih starih, večinoma neuporabljenih topov. Še dalje so prepričani, da tudi tokrat v vrhu Nata in svetovne organizacije ne bo enotnega stališča in da bo Rusija odločilno pritislila na Varnostni svet ter s pravico Sveta preprečila letalske napade.

Nepričakovanega zaveznika so dobili v vojaškem vrhu Unprofor-ja. Novi poveljnik modrih čelad, britanski general Michael Rose trdi, da je edino v njegovi pristojnosti ukaz za pričetek letalskih napadov. »10-dnevni ultimatum Nata, ni naš ultimatum«, pravi dalje Rose, »Srbom ni treba umakniti težkega orožja izven dometa, torej 20 kilometrov od sarajevskega središča, topove je moč nadzorovati tudi z drugačnimi metodami«. Rose predlaga postavitev širokega radarskega sistema, ki bi nadzoroval srbsko topništvo in v sekundi sporočil letalom AWACS, ki krožijo nad Bosno, kje in kdaj je prišlo do morebitne kršitve premirja. V tem primeru bi avtomatično prišlo do povračilnega ukrepa z uničenjem srbske postojanke, ki je odprla, kljub prepovedi, ogenj. Rose obenem opozarja, da je napačno zgolj preštevati topove, ki so jih Srbi izročili modrim čeladam, važnejše je popolno

nadzorstvo nad celotno težko oborožitvijo.

V Bruslju menijo drugače. Ultimatum velja, ne more postati predmet novih pogajanj in ga ne bodo podaljšali. Združene države in evropski zavezniki vztrajajo tudi pri razlagi, da za avtorizacijo letalskih napadov ni potrebno novo zasedanje Varnostne

Iz vsebine:

a.b.: Protislovenski pamflet (str. 2)

Igor Orel o načrtih SGZ v Gorici (str. 3)

Boris Kobal režiser »Agonije« (str. 4)

D.B.: Pogovor z Valentino Šuber (str. 8)

ga sveta. Dovolj naj bi bila resolucija, ki so jo odobrili avgusta 1992 in ki odreja zagotovitev humanitarne pomoči z vsemi sredstvi, tudi z uporabo moči. Toda v Moskvi in Kijevu menijo drugače in pri tem vztrajajo.

Združeni narodi so znova v precepju, pod vprašanjem pa je tudi kredibilnost Atlantskega zaveznitva. Spomnimo se le na muslimanske enklave v vzhodni Bosni. Srebrenico in

III

Lillehammerske igre - polovična olimpiada

Lillehammerske igre so v marsičem novost. Najvednejša je v tem, da prvič ne sovpadajo z letnimi, ki bodo šele čez dve leti. Oddvojitve zimskih od letnih iger ima seveda pozitivne kot tudi negativne aspekte. Med pozitivnimi bi omenili razdelitev stroškov, ki so se izkazali za preobremenjujoče za eno samo računsko leto. Sponzorji lahko le za kak odstotek povišajo sklad, ki je namenjen za reklamiranje, ne morejo pa ga podvojiti, kar bi bilo nujno ob dvojnih igrah v istem letu. Pa tudi ta ugotovitev ne drži popolnoma. Zimske igre bodo odslej sovpadale s svetovnim nogometnim prvenstvom, po pomenu za letni igrani najpomembnejšo športno prireditvijo. In kar smo prej dejali o sponzorjih glede istočasnosti

poletnih in zimskih iger, velja tudi za zimske in nogometno prvenstvo. Pristaviti pa velja, da od Los Angelesa dalje igre niso več visoka finančna izguba z dodatnim bremenom za davkoplačevalce, pač pa v mnogih primerih dobičkonosna prireditev, seveda pa le v državah, kjer ima čut za skupno lastnino domovinsko pravico. Drugod vrhunške športne prireditve izkoriščajo za goljufije in grabež, kot se je deloma pripetilo na svetovnem prvenstvu leta 1990 v Italiji.

Oddvojitve zimskih od letnih iger je spravila v dvome tudi najboljše poznavalce olimpijske tradicije. Kako naj Lillehammerske imenujemo igre 17. olimpiade, ko pa so bile 16. komaj pred dvema letoma.

S.R. III

RADIO TRST A

■ ČETRTEK, 17. februarja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Po poteh naših izseljencev; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Marjan Tomšič: »Oštrigeca«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Kulturne diagonale; 15.00 Slovenska lahka glasba; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Dopisnice z najbližnjega vzhoda.

■ PETEK, 18. februarja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Dopisnice z najbližnjega vzhoda; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Marjan Tomšič: »Oštrigeca«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.30 Za smeh in dobro voljo; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček: »Poslušajmo, rišimo in pišimo!«; 14.30 Krajevne stvarnosti: Od Milj do Devina; 15.30 Mladi val; 16.45 Postni govor; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni dogodki.

■ SOBOTA, 19. februarja ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 10.00 Poročila; 10.10 Kogojevi dnevi '93; 12.00 Krajevne stvarnosti: »Ta rozajanski glas« — oddaja iz Rezijske; 12.45 Krajevne stvarnosti: Glasnik Kanalske doline; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Krajevne stvarnosti: Nediški zvon; 15.00 »Ena se tebi je želja spolnila« — romantični sprehodi v neponovljivo obdobje umetnosti; 16.00 75 let po 1. svetovni vojni; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Prežihov Voranc: »Doberdob« — roman.

■ NEDELJA, 20. februarja, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: »Tretji dvojček« (Žarko Petan); 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.30 Filmi na ekranih; 11.45 Vera in naš čas; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Dante Alighieri: »Božanska komedija: Vice«; 15.30 Glasba za vse okuse; 16.00 Sport in glasba; 17.00 Krajevne stvarnosti: Z naših prireditvev.

■ PONEDELJEK, 21. februarja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila; 8.10 Iz Četrtekovih srečanj: Vaš Pepi in pačiči; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Marjan Tomšič: »Oštrigeca«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Kmetijski tednik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nagradna abeceda — radijska kviz oddaja za otroke; 15.10 Panta rei; 15.30 Mladi val; 16.45 Postni govor; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Brezposelnost: teorija in praksa.

■ TOREK, 22. februarja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Koroški obzornik; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Marjan Tomšič: »Oštrigeca«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Krajevne stvarnosti: Na goriškem valu; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Krajevne stvarnosti: Na goriškem valu; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Šaljivo-resno.

Ssk ni več na volilnih pogajanjih

Slika še ni povsem jasna

Ko to pišemo, še nimamo povsem jasne slike o položaju v deželi Furlaniji Julijski krajini — v večji ali manjši meri velja tudi to za vso državo — pred državnoborskimi volitvami 27. in 28. marca. Slovenska skupnost, ki se je od vsega začetka udeleževala pogovorov in pogajanj v okviru snujočega se progresističnega zavezništva, je v nedeljo, 13. t.m., na seji deželne sveta v Devinu sklenila, da je na nadaljnjih pogajanjih ne bo več, ker njeni sobesedniki niso kazali zanimanja za njene predloge. Šlo je predvsem za problem zajamčenega zastopstva slovenske manjšine v pomembnih izvoljenih telesih, med drugim v parlamentu, in za slovenskega kandidata v drugem volilnem okrožju za poslansko zbornico na Tržaškem.

Ssk je bila mnenja, da bi bila kandidatura zgodovinarja, vseučiliškega profesorja Jožeta Pirjevca sprejemljiva ne samo za vse slovenske volivce, temveč tudi za vse italijanske demo-

krate. Gre namreč za osebnost, ki ima velik ugled v italijanskem znanstvenem, kulturnem svetu, kot je med drugim pokazala njegova zadnja knjiga, ki je postala prava uspešnica na italijanskem knjižnem trgu. Njegova kandidatura žal ni prodrla tudi zato, ker je niso podprli niti slovenski levničarji, četudi dobro vedo, da prof. Pirjavec ni bil in ni član Ssk. V ostalem je treba ugotoviti, da je bila naša levica gluha tudi za predlog Ssk, naj bi vse komponente slovenske manjšine še pred začetkom pogajanj z italijanskimi partnerji izoblikovale skupna stališča o volilnem nastopu. Očitno raje goji svoj vrčiček, kot da bi družno orala veliko skupno njivo.

Po informacijah, ki jih imamo do tega trenutka, bo v goriškem senatnem okrožju, kamor med drugim spadajo tri občine s Tržaškega (Devin Nabrežina, Zgonik in Repentabor), gotovo kandidiral dosedanji senator DSL vseuč. prof. Darko Bratina. Še vedno pa naj bi bila sporna kandidatura bivšega senatorja KPI Stojana Spetiča v drugem volilnem okrožju za poslansko zbornico na Tržaškem. O njegovi kandidaturi naj bi imeli pomisleke predvsem DSL in italijanski levi krogi, četudi priznavajo, da kandidat v tem volilnem okrožju pripada Stranki komunistične prenovne, katere član je tudi Spetič. Celotno progresistično zavezništvo, s Ssk in Ljudsko stranko vred, pa podpira kandidatura germanista, vseučiliškega profesorja Claudia Magrisa v prvem senatnem volilnem okrožju v Trstu.

Imena vseh kandidatov bodo morala biti znana še ta teden, tako da bomo tedaj imeli popolnoma jasno sliko o položaju pred vsekakor izredno pomembnimi, morda celo zgodovinskimi volitvami v Italiji.

D.L.

Pričelo se je...

◀■■■■▶ druga bosanska mesta so Združeni narodi označili za varovana območja, toda Srbi jih oblegajo in napadajo, ne da bi se Varnostni svet za to zmenil.

Beograd grozi z razširitvijo spopada, če bo Nato bombardiral srbske položaje okrog Sarajeva. Italija je povsem zavarovana pred morebitnimi srbskimi povračilnimi ukrepi — trdi obrambni minister Fabbri. To velja za morebitne raketne in letalske napade, mnogo manj pa za terorizem. In prav terorizem kot poslednja možnost obupanca, je največja nevarnost, še posebej če pomislimo na povezave med srbskimi skrajneži in organiziranim kriminalom.

Za kulturo miru

◀■■■■▶

la zoper državniške interese ameriške velesile.

Po skoraj dveh letih bližnje vojne v balkanski smodnišnici se sicer mnoge zlasti italijanske skupine prostovoljcev zavzemajo za mir, prenekateri televizijske oddaje opozarjajo na nevzdržni položaj civilnega prebivalstva na vojnih področjih. Toda širše italijanske množice se bolj ubadajo z ekonomskimi in političnimi problemi, premnogi mladi se utaplajo v apatiji. Ustvarjamo kulturo sožitja, miru in nenasilja. Med mladimi, z zgledom in besedo, s posegi in miroljubnim zadržanjem.

Ali nas mora vedno iztrezniti le smrt? Ali se je moral zgruditi naš Saša, ali so morali umreti

tržaški časnikarji, da je začelo utripati tržaško kameno srce? Kaže, da je strahoviti pokol na sarajevski tržnici — osemindeset nedolžnih žrtev — odločilno vplival na stališča mednarodne skupnosti v odnosu do srbske agresorske vojske. Ali morajo torej vedno umirati nedolžni, da spregledajo živi?

Skupna dolžnost vseh je, da kulturno in omikano vrnemo dostojanstvo življenju, nenasilju in miru. Ogabna je ta findsieslovška kultura nestrpnosti, nasilja, pokola, krvi in smrti.

Občudujem vse tiste ljudi širokega srca in duha — katerih imen ne poznamo — ki delajo za mir, in tiste, ki so zanj tudi žrtvovali svoje življenje.

Prava kultura je danes kultura miru.

Protislovenski politični pamflet

(Ob pismu ligaške predsednice goriške pokrajine)

V zmedeno in že itak zapleteno politično atmosfero na Goriškem kot sicer malo povsod po deželi in državi — ob pripravah na bližnje volitve je nepričakovano stopila še ena novost. To je pismo, ki ga je predsednica goriške pokrajine Monica Marcolini poslala predsedniku vlade Ciampi. V tem se zaganja ob osnovne pravice oz. pričakovanja slovenske manjšine na Goriškem (in v Italiji). Marcolinijeva pravi v začetku, da piše ne samo kot predstavnica pokrajine, ampak posebej kot državljanka (kar nato stalno ponavlja), ki na tem področju zagovarja absolutno in brezkompromisno italijanstvo. Izhaja še iz nekega članka, ki ga je milanski Il Giornale objavil dne 6. februarja letos, ki nosi zgovoren naslov »Rdeč paket Slovincem — Italijanska vlada želi zagotoviti dvojezičnost, milijarde in uradno dodeljene volilne sedeže«. Ob vsem tem naj bi »modro« predsednico kar streslo kot vsakogar, ki verjame v integralno italijanstvo republike.

Ne bomo tu navajali celega pisma, saj tega nikakor ne zasluži, kot tega v prvi osebi ne zasluži bedno pisanje mlade in neizkušene predsednice pokrajinske uprave. Pismo pa vsekakor pokaže na osnovno pomanjkanje kritičnega duha, zgodovinskega okvira, zemljepisnih pojmov (smo mar Slovenci na Balkanu saj piše, da »mi ne spadamo še k Balkanu, smo in želimo ostati Italijani...« V nadaljnjih vrsticah zmeša nadebudna predsednica v en koš osnutek vladnega zakona, ki naj bi ga tržaški župan Illy nesel Kukanu, itd, itd. Večkrat še piše o nesrečni drugi vojni, o nesrečni novi državni meji. Nato bi želela ironizirati rekoč, ali naj manjšine po rotaciji izberejo predsednika vlade?! Besedičenje, ki nima ne repa ne glave...!

V prejšnjem stoletju je francoski utopični socialist Pierre Joseph Proudhon napisal knjigo z naslovom Filozofija bede, v kateri piše o nesrečnem socialnem položaju takratnega časa. Karel Marx mu je odgovoril s polemično naslovljenim delom Beda filozofije. Mi bi ne posnemali nemškega politika in ekonomista, saj je pisanje Marcolinijeve oddaljeno precej svetlobnih let od logične misli. Gre pa vsaj za veliko bedo politične in zgodovinske kulture, ki bi jo moral imeti vsakdo, ki zaseda odgovorna javna mesta!

a.b.

* * *

Kdor želi Kraško gorsko skupnost zaprositi za dopolnilno odškodnino za letošnje leto v smislu deželne zakona 34/86 (130 tisoč lir za vsako odraslo govedo oziroma za vsak hektar obdelane zemlje), lahko to stori do 28. februarja. Prošnje bodo izpolnjevali izvedenci Kmečke zveze.

Pravna komisija Slovenske skupnosti obravnavala Paladinov predlog

Deželna pravna komisija Slovenske skupnosti, ki se je zbrala v Trstu pod vodstvom koordinatorskega dr. Petra Močnika, je obširno obravnavala Paladinov predlog vladnega zakonskega osnutka za zaščito slovenske manjšine. Izrekla se je za oblikovanje skupnega stališča vseh manjšinskih komponent, ki naj utemelji nasprotovanje takemu pristopu do obravnavne problematike in negativni vsebini, ki v bistvu ponavlja Maccanicov osnutek.

Ker je pravna komisija SSK o Maccanicovem osnutku že svojčas izdelala obširno gradivo s pripombami, spreminjevalnimi in

dodatnimi predlogi ter utemeljitvami, ki ga je deželno tajništvo SSK osvojilo, Krožek za družbeno vprašanja Virgil Šček pa z drugimi dokumenti izdal v posebni brošuri, bo zdaj pripravila še pripombe k edinim trem novostim, ki jih prinaša Paladinovo besedilo.

Pravna komisija SSK je pri tem poudarila nujnost, da se z zakonom reši vprašanje zagotovljenega zastopstva slovenske manjšine v izvoljenih telesih — od parlamenta do krajevnih svetov. Paladin je upravičenost zahteve priznal z uvedbo posebnega člena o zastopstvu, ki pa ni zadovoljiv in celovit.

* * *

Iz protesta proti volilnemu pragu štirih odstotkov je Južnotirolska ljudska stranka (SVP) sklenila kandidirati za poslanska mesta, ki se delijo po proporcionalnem redu, svojega zgodovinskega voditelja, 80-letnega Sylviusa Magnaga. Ta se je bil pred nekaj leti umaknil iz aktivnega političnega življenja. SVP poudarja, da volilni prag ni v skladu z republiško ustavo.

Gledališka skupina »Beseda« bo v spomin preminulih sodelavcev Saše Ota in Lojzeta Župančiča uprizorila v soboto, 19. t.m., ob 20. uri v farni cerkvi v Boljuncu igro Aleksija Pregarca »Božji vitez na slovenski zemlji«. To bo tudi edina predstava te igre v tržaškem Bregu.

Pustni sprevod v Gorici

Močna burja in hud mraz nista ustavila pustnega sprevoda v Gorici, ki je bil v nedeljo, 13. t.m., v zgornjih popoldanskih urah. Udeležilo se ga je 10 skupin, med katerimi so bile tri z alegoričnim vozom. Ob sprevodu po mestnih ulicah se je resnica na ljubo zbralo bolj malo ljudi in je bilo vzdušje nekoliko bolj mirno kot v preteklih letih, vendar norčij in zabave ni manjkalo. Večja množica se je zbrala na Travniku za nagrajevanje najboljših. Zmagala je skupina iz kraja S. Giorgio di Nogaro z eksotično-beneškimi barvnimi, dobro izdelanimi oblekami. Drugi so bili »Ipno-Magi« iz Zagraja, ki so zmagali dan prej na openskem pustu, tretji pa domačini z naslovom »Le sette divinità«. Med vozovi je bila prva skupina iz Podturna z morskimi tematiko, druga je bila skupina društva Sedej iz Števerjana, ki je prikazala problematiko strastnega igranja v sosednjem novogoriškem casinoju. Vzporedno ob goriškem pustu je potekal tudi fotografski ex-tempore, ki ga je priredila slovenska fotografska skupina 75 in na katerem je sodelovalo skoro 20 fotografov iz Gorice in Trsta. Nagrajevanje in projekcija najboljših del bo v Domu na Bukovju v soboto, 26. t.m.

Na fotografiji: Števerjansko društvo Sedej je osvojilo 2. mesto

Načrti SGZ v Gorici

Pogovor z ravnateljem Igorjem Orlom

Goriško Slovensko gospodarsko združenje je imelo pred nedavnim svoj prvi občni zbor. Ustanovila ga je aprila 1992 skupina slovenskih goriških gospodarstvenikov, med katerimi se moramo še zlasti spomniti pokojnega Antona Nanuta, ki je bil med drugim prvi predsednik. V intervjuju za Novi list je Nanut tedaj dejal, da je novo Združenje nastalo predvsem iz potrebe po večji avtonomiji goriških operaterjev, ki so bili dotlej preveč vezani na SDGZ s sedežem v Trstu. Goriško SGZ je vodil Igor Orel, ki je bil na prvem občnem zboru potrjen za ravnatelja. Igorja Orla smo vprašali, naj nam v skopih besedah obrazloži delovanje goriškega Združenja.

»SGZ nastopa le kot sindikalna organizacija, in sicer tako, da deluje izključno v korist članov. Za ostale stranke pa je SGZ ustanovilo družbo GO Servis, ki opravlja tudi komercialno dejavnost.

Člane med drugim pravočasno obveščamo, in sicer z okrožnicami ali preko tiska, o zakonskih novostih in zapadlostih, nudimo pa jim tudi določeno zaščito. Povezani smo tudi z ustanovo ESA iz Vidma za potrebno informiranje npr. glede olajšanih kreditov«.

Kdo se pravzaprav obrača na Vaše združenje? Ali prihajajo k vam tudi italijanski podjetniki in obrtniki?

»Kot SGZ imamo le slovenske člane, ker to predvideva statut. GO Servis pa opravlja razne storitve tudi za italijanske podjetnike. Italijanskih strank je precej in njihovo število stalno narašča. Zgleda, da se obračajo na nas, ker smo pri roki (v ul. Roma - op.ur.) in tudi ker smo konkurenčni.

Naše združenje je podobno kot SDGZ razdeljeno na 4 sekcije, in sicer na zunanjetrgovinsko, malotrgovinsko, obrtniško in gostinsko.

Pri družbi Servis je nekoliko več obrtnikov in trgovcev, manj pa sta zastopana gostinski in zunanjetrgovinski sektor.«

Skoro 2 leti po ustanovitvi SGZ-ja je bil sklican prvi občni zbor. Kako je potekal in kateri so bili najpomembnejši sklepi?

»Potekal je na goriški zbornici, in sicer zelo delavno ter uspešno, mislim tudi glede na veliko prisotnost članov in pomembnih gostov. Člani so bili na splošno zadovoljni. Med gosti pa so bili med drugimi prisotni predsednik goriške trgovinske zbornice Bevilacqua, predsednik in podpredsednik goriškega Združenja trgovcev, direktor Zveze industrijcev, predsednik ter funkcionar Državne konfederacije obrtnikov, predstavnik ministrstva za zunanje zadeve republike Slovenije, ravnatelj in podpredsednik območne zbornice iz Nove Gorice, predstavnik gospodarstvenikega foruma iz Ljubljane in iz Nove Gorice, predstavniki SKGZ-ja in SSO-ja ter še številni drugi gostje.

Občni zbor je potekal izrazito delavno. Med najpomembnejšimi sklepi naj omenim le željo po potenciranju sindikalnega dela. To naj bi se

uresničilo s potenciranjem kadrov. S povečanjem delovanja bi po vsej verjetnosti še pridobili nove člane in stranke. Imeli bi tudi možnost za iskanje novih poti in prijemov. Podčrtati želim dejstvo, da so odbori posameznih sekcij in predsedstvo močno pomlajeni, kar je nedvomno jamstvo za prihodnost Združenja«.

Darko Bradassi

* * *

Konec tega meseca bo poteklo 50 let, odkar so nemški policijski oddelki zgodaj zjutraj obkolili vse vasi v devinsko-nabrežinski občini in moške do 60. leta starosti odpeljali v internacijo na Bavarsko. Tu so do konca vojne delali na kmetijah ali v tovarnah. Sredi avgusta pa bo poteklo prav tako pol stoletja od požiga Mavhinj, Cerovelj, Vižovelj in Medje vasi v devinsko nabrežinski občini. Gre za edine vasi na Tržaškem, ki so jih požgali nacisti med svojo zasedbo.

Združenje slovenskih športnih društev v Italiji, Kolesarski klub Adria iz Lonjerja ter tržaška sekcija športnih novinarjev Slovenije bodo v četrtek, 24. februarja, ob 18.30 predstavili letošnjo mednarodno amatersko kolesarsko dirko, veljavno za 18. Trofejo ZSŠDI. Gre za tradicionalno dirko, ki privablja najboljše amaterske kolesarje na mednarodni ravni. V spisku njenih zmagovalcev je več znanih imen kolesarjev, ki so se nato uveljavili tudi med profesionalci.

Pogovor z režiserjem dela »V agoniji« Borisom Kobalom

Krleževa drama o večnem sporu med moškim in ženskim svetom

Na odru Slovenskega stalnega gledališča v Trstu se igralski zbor pod vodstvom režiserja Borisa Kobala intenzivno pripravlja na novo premiero, ki bo v petek, 18. t.m. Gre za delo z naslovom »V agoniji« hrvatskega avtorja Miroslava Krleže. Drama sodi v t.i. trilogijo o Glemabajih. Poleg članov SSG — Maje Blagovič, Vladimirja Jurca in Mirande Caharija, bo nastopil tudi znani slovenski igravec Jurij Souček iz Ljubljane. V Trstu je že igral, a pred mnogimi leti.

Kot je v pogovoru dejal sam režiser dela Kobal, je tema, ki se jo Krleža loteva v svoji igri, večno aktualna, saj opisuje konflikt med ljudmi, posebno še med moškim in ženskim svetom. Nekaj pa je povedal tudi o svojem delu predvsem v gledališčih v Sloveniji ter o načrtih...

Kakšno je to Krležovo delo, ki si ga bomo v teh dneh lahko ogledali v slovenskem gledališču v Trstu?

Krleževa igra »V agoniji« spada v trilogijo, t.i. »ciklus o Glemabajih«, ki opisuje razpad neke aristokratske družbe, vezane na avstroogrsko monarhijo v času prehoda iz te monarhije, se pravi od konca prve svetovne vojne, v novo, industrializirano dobo socializma in raznih fašizmov. Trilogijo sestavljajo dela: Gospoda Glembajevi, V agoniji in Leda. Delo, ki ga bomo predstavili, je nastalo v 30. letih. Mislim, da je to zelo dobra drama, kar sicer lahko človek reče o vseh Krleževih delih. Sploh je Krleža najmočnejši jugoslovanski dramatik, če lahko še govorimo o Jugoslaviji. V 80. letih, ko je bil Miroslav Krleža še živ, je še obstajala. Avtor je bil ves čas prisoten tako v literarni kot politični sceni takratne federacije kot esejist, mislec, velik polemik, kot disident, pa tudi kot pristaš bivšega režima.

Kaj bi povedali o vsebini te drame. V čem je delo aktualno?

Pri delu »V agoniji« bi človek težko govoril o vsebini. Gre za trikotnik, za zgodbo o ženski, o njenem svetu in njeni naravi, ženski razpeti med stari moškim in ljubimcem, ki je prevarana od enega in drugega, ki jo torej življenje povozijo. Vendar pa je sama zgodba za Krležo izključna formalnost. Njegova faktura teksta je spoznavna v nordijskih modelih predvsem Ibsena in Strindberga. Slednjega verjetno še bolj, saj je predvsem ta dramatik vnesel v svoja dela ta večni konflikt med moškim in žensko. Pri

Boris Kobal

Strindbergu pride do dobesednega masakra med tema dvema svetovoma. Tudi Miroslav Krleža zelo trga ta odnos med moškim in žensko. Ta odnos je sicer do neke mere mogoč, v glavnem pa je zelo problematičen, če že ne neznošen.

Kar zadeva drugi del vprašanja — aktualnost te drame, pa želim najprej poudariti, da tekst sploh ni politične narave. O tem govori le posredno. V svoji postavitvi dela pa sem se odločil, da tega aspekta ne bom podčrtal, ker je v tem besedilu tudi obrobno. Zanimivi so odnosi, ki se pletejo med ljudmi, ta strahotna odvisnost, zaradi katere se vežemo in povezujemo s sorodnimi dušami. Te pa se lahko v določenem trenutku pokažejo tudi za izjemno sovražne. Naši odnosi v življenju se prepletajo tako, kot v tej drami. In prav v tem je aktualnost teksta — v tem večnem boju med ljudmi.

Katere so glavne nastopajoče osebe v tej igri? Poleg igralcev SSG bo nastopil tudi gost iz Ljubljane. Bi ga predstavili?

Med glavnimi vlogami naj omenim Majo Blagovič (Lavra), Vladimirja Jurca (Križovec) ter Mirando Caharijo (grofica Madeleine), ljubljanski gost pa je Jurij Souček, ki sicer na tržaških odrskih deskah ni »novi obraz«, ker je že nastopal pri nas leta 1984 v igri Paracels avtorice Ivanke Hergold. Delo sem takrat režiral jaz. Souček spada v generacijo in kategorijo »starejših igralcev«. Je član ljubljanske drame in je gotovo eden od

nosilnih igralcev v slovenskem gledališču nasploh. Gre za igralca, ki je pomemben in bo šel v zgodovino slovenskega gledališča zaradi svojega inovativnega načina igre. Vanjo je namreč v 50. in 60. letih vnesel moderni način govora dramskega teksta. Zaradi tega je Souček tudi zaslovel in mislim, da je tudi sedaj v zelo dobri formi in da lahko še marsikaj pokaže.

V glavnem delate predvsem v Sloveniji. Kakšni so problemi gledališča v matici? In še — kaj osebno pripravljate oz. kaj ste režirali v tej sezoni?

Tudi v gledališčih v Sloveniji vidim povsem enake ali zelo podobne probleme kot v Trstu — predvsem primanjkujejo finančna sredstva, mladi kadri, marsikje pa so težave tudi z organizacijo gledališke hiše kot take. Kar zadeva mene, pa bi rekel le, da bom, kot bom zaključil z »agonijo«, v aprilu in maju pripravil predstavo za otroke v ljubljanskem lutkovnem gledališču. Gre za novost Milana Jesiha. Pred tem pa sem v prejšnjem letu otvoril sezono v ljubljanski drami s Cankarjevim delom Za Narodov blagor, z Mestnim gledališčem ljubljanskim pa sem pripravil mladinski musical.

Boste morda nastopili tudi kot igravec?

Trenutno ne. Sedaj šele razmišljam, nekaj idej, imam za kabaretno predstavo, vendar ne bom še nič povedal o tem, ker je vse še v moji glavi. Bomo videli — čas bo že prinesel svoje.

Pogovarjala se je Helena Jovanovič

V prostorih Beneške palače v Naborjetu bo v petek, 18. februarja, ob 19. uri, prva

PREŠERNOVA PROSLAVA

v organizaciji Slovenskega društva Planika. Ob tej priložnosti bodo predstavili najnovjšo knjigo dr. Rafka Dolharja »Stežice«.

Konec prejšnjega tedna so v tržaških kioskih začeli prodajati časopis La Cronaca / Nord Est. V bistvu gre za naslednika dnevnika Trieste Oggi, ki je, kot znano prenehal izhajati. Zadruga časnikarjev se je odločila, da prevzame odgovornost za časopis v svoje roke. Osnovala je zadrugo, ki bo izdajala časopis. Odgovorni urednik je Fabio Amodeo. La Cronaca/Nord est je v tabloidni obliki, oblikovno pa se pravzaprav ne razlikuje od svojega predhodnika. Tiskarna bo v Ulici Montecchi, kjer se tiska tudi Primorski dnevnik.

»Mrzlo« pustovanje na Tržaškem

Kljub strupenemu mrazu, ki je letos pošteno zagodel pustnim veseljakom, je nekaterim le uspelo, da so priredili pustne sprevode. Osrednja prireditelj na Tržaškem je bila v soboto, 12. t.m., na Opčinah. Zmagovalci letošnjega 27. Kraškega pusta so Prosečani in Kontovelci s pravljničnim vozom in maskami. Izbrali so naslov: Bilo je nekoč. Na drugo mesto se je uvrstil voz iz Zgonika in Saleža, na tretje pa iz Šempolaja. Med skupinami so bile nesporne zmagovalke skrivnostne in izredno efektne maske iz Zagaja.

Veselo, čeprav izredno mrzlo, je bilo tudi v Dolini in v mnogih drugih vaseh na Tržaškem, kjer so pustovali vremenu navkljub. Zaradi burje pa so organizatorji prenesli dve osrednji pustni prireditvi — sprevod v Škednju in Miljah, kjer se bo pust »podaljšal« do prihodnje nedelje, saj krhki vozovi iz lepenke ne bi mogli kljubovati vetru.

Na sliki: (F. Križmančič) Tako je bilo na 27. Kraškem pustu

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Miroslav Krleža
V AGONIJI
Režija Boris Kobal

PREMIERA

V petek, 18. t.m., ob 20.30
ABONMA RED A

PONOVITVI

V soboto, 19. t.m., ob 20.30
ABONMA RED B

v nedeljo, 20. t.m., ob 16.00
ABONMA RED C

Pol stoletja od požiga Komna in Rihemberga

V torek, 15. t.m., je poteklo natančno pol stoletja od požiga Komna in Rihemberga ter nekaterih bližnjih vasi. Nacisti so se hoteli s tem maščevati za parti-zanski napad na nemško kolono, pri čemer so imeli več žrtev. Šlo je seveda tudi za ustrahovalni ukrep. Prebivalstvo so odpeljali na Bavarsko, kjer so moški morali delati povečini kot hlapci na velikih bavarskih kmetijah. Ženske in otroci pa so živeli v barakah. Računa se, da je tedaj bilo odpeljanih kakih 1200 ljudi.

V internacijo sta s svojimi farani odšla tudi tedanji dekan v Komnu Viktor Kos in njegov kaplan Mirko Rener. Lahko bi oba ostala na Primorskem, a sta se odločila, da bosta delila usodo svojih župljanov. Oba sta že pokojna. Mirko Rener je bil eden glasbenik; po vojni je bil eden glavnih dejavnikov pri obnavljanju kulturnega življenja v Gorici,

nato se je izselil v Kanado, kjer se je po nekaj letih prekinil njegov stik s slovenskim svetom. Umrl je lani v Nemčiji, kjer je opravljal profesorski poklic.

V Društvu slovenskih izobražencev v Trstu bo v ponedeljek, 21. februarja predstavitev dnevniških zapiskov Alojza Rebule s Sinode v letu 1992, ki je izšla pred kratkim pri Moh. družbi v Celovcu z naslovom Koraki apostolskih sandal. Predstavil jo bo prof. Bogdan Dolenc s teološke fakultete v Ljubljani. Začetek ob 20.30.

Msgr. Viktor Kos se je po vojni vrnil v Komen, kjer je v težavnih razmerah nadaljeval dušnopastirsko delo, nato pa je bil dušni pastir za bolnike v novogoriški bolnišnici. Pokopan je v Komnu. Njegovega lika se bodo spomnili v nedeljo, 20. t.m., ko bo v Komnu posebna slovesnost.

* * *

Tudi v Špetru so Slovenci iz videmske pokrajine lepo počastili dan slovenske kulture. S tem so ponovno ipričali, da sta jim slovenski jezik, prav tako pa tudi domače narečje, dragocena dediščina. Na proslavi je bila tudi poudarjena potreba po večji skrbi za razvoj kulture. Beneški večer se je pričel z odprtjem razstave koroškega umetnika Rudija Benedika in nastopom mešanega zbora Pod lipo. Igral je tudi priznani kvartet Do.

SKRD JADRO iz Ronk prireja v petek, 18. februarja, ob 20. uri, na društvenem sedežu v Romjanu (Trg sv. Štefana 1, ob cerkvi), PREDVAJANJE DIAPOZITIVOV, na katerem bo arh. Jože Cej predstavil svoje potovanje po Keniji in vzpon na Kilimandjaro. Toplo so vabljeni člani, prijatelji in ostali rojaki iz Laškega, ki bodo lahko dobili tudi novo številko društvenega glasila Jadro.

Razpis natečaja za števerjanski 24. Festival domače glasbe

V Števerjanu bo domače Slovensko kulturno prosvetno društvo »Francišek B. Sedej« tudi letos priredilo priljubljeni Festival domače glasbe, ki bo tokrat že 24. po vrsti. Prireditev bo potekala na lepem kraju »Med Borovci« 2. in 3. julija letos. Slovenski ansambli narodnozabavne glasbe, ki se želijo udeležiti natečaja, morajo prijaviti poslato najkasneje do 31. maja na sedež društva — SKPD F.B. Sedej, Trg Svobode št. 6, 34070 Števerjan, Gorica - Italija. Podatki morajo biti čitljivi in popolni, prijava pa mora vsebovati naslednje podatke: naziv ansambla, sedež in datum ustanovitve, naslov ansambla ali njegovega vodje, telefonsko številko, besedilo in partituro izvirne skladbe, naslov in ime izvirnega izvajalca skladbe iz zakladnice najbolj priljubljenih

uspešnic domače glasbe, število članov ansambla in njihove funkcije v ansamblu.

Kdor se želi udeležiti natečaja, se lahko obrne na tajnico števerjanskega društva »F.B. Sedej« Franko Padovan, ki odgovarja na telefonsko številko 0481/884160 vsak dan razen sobote in nedelje od 15. ure dalje.

Prireditelji si želijo, da bi se letos udeležilo vsaj nekaj zamejskih narodnozabavnih ansamblov, saj so v zadnjem času odločno prevladoval skupine iz Slovenije. Lani iz zamejstva ni bilo celo nobenega. Udeleženci, ki morajo za to tekmovanje pripraviti dve skladbi, eno izvirno, drugo pa iz zakladnice uspešnic narodnozabavne glasbe, se bodo potegovali za 7 nagrad.

Literarni večer s pesnikom M. Kravosom

Skupina 85 si je zamislila organizacijo večera v srcu mesta štirih pesnikov, ki živijo v tem mestu in govorijo štiri različne jezike. Prvi je v knjigarni Nova Universitas na Drevoredu XX. septembra bil na vrsti slovenski pesnik Marko Kravos. O njegovem svetu poezije je spregovorila prof. Marija Pirjavec, docentka za slavistiko na tržaški univerzi. Poudarila je predvsem Kravosov mediteranski temperament ter njegovo navezanost na življenje in stvarnost. Večer je bil pravi kulturni dogodek. V pozdravnem nagovoru je predsednik Skupine 85 Roberto Damiani dejal, da želi skupina s to svojo pobudo predstaviti štiri pesnike, ki so živa priča večkulturnosti Trsta.

V prihodnje bodo na vrsti predstavitve del Huana Octavia Prenza, ki piše v španščini, Hansa Ralmunda (nemščina) ter Claudia Grisancicha, ki ustvarja v tržaškem narečju.

Na sliki: (foto Ferrari/Kroma) prizor s kulturnega srečanja v knjigarni Universitas

Prešernova proslava Slovenske prosvete

»Prešeren mora ostati z nami ne samo kot avtor, ob katerem smo se zedinili, toda kot ena izmed najbolj avtentičnih substanc slovenstva, kot substrat našega narodnega početja!« To je ena zaključnih in obenem najbolj pomenljivih misli Evgena Bavčarja, čigar govor je bil osrednji dogodek Prešernove proslave, ki jo je Slovenska prosveta imela v ponedeljek, 14. februarja. To je bila spet ena izmed tistih priložnosti, ko postane Peterlinova dvorana premajhna za številne goste in nagrajence iz natečajev Mladike in Mladega odra, ki predstavljajo dragoceno sredstvo za pospeševanje prosvetne dejavnosti.

Pariški gost Bavčar je v svojem pomensko bogatem nastopu povezal Prešernov dan s pomenom splošne kulture (kultura — je dejal, navajajoč župana v Leonu — to je tisto, kar nam ostane, ko nimamo ničesar drugega več) in z ogroženostjo slovenske kulture v zamejstvu. S poudarkom ga je povezal tudi s slovenskim zgodovinskim spominom, s tradicijo, z mitoma Črtomira in Lepe Vide ter opozoril — sklicujoč se na vojne morije — na Pesnikovo etično funkcijo in na dejstvo, da je bil vedno stična točka vseh Slovencev, čeprav smo se razhajali. Zavrnil je poskuse enostranske interpretacije Pesnikovih verzov še posebno v ključu nekega interna-

cionalizma, ki je škodil slovenski kulturi v tujini.

Program proslave je obsegal objavo rezultatov natečajev Mladike. Prof. Ester Sferco je podala obračun letošnjega literarnega natečaja, ki je že 22. po vrsti in ki je zabeležil — ob dobri kvaliteti — rekordno udeležbo: 120 prispevkov, 100 avtorjev, vendar pretežno iz matice. Odtod njegov vseslovenski pomen. Za prozo so bili nagajeni: Aleksa Šušulic (Lj), Dolores Tersegav (Reka) in Andrej Arko (Lj); za poezijo Brigita Mencinger De Toni, Anica Perpar in Andrej Rifel. Matejka Maver, Sara Balde in Majran Kravos so prebrali odlomke iz nagrajenih del.

Izid fotografskega natečaja je podal Marjan Jevnikar, ki je poudaril prevelik razpon kvalitete med prijavljenimi deli. Nagradi sta dobila Janez Korošin in Andrej Štekar, odkupne pa Magda in Marina Šturman ter Silvan Pipan.

Slovenska prosveta iz Trsta in Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice pa sta potem razdelili priznanja za gledališke nastope Mladi oder. Dobile so jih razne dramske skupine po šolah in amaterski odri iz Tržaške in Goriške. Proslavo je zaključil klavirski nastop mladega gojenca Glasbene matice Stefana Artesija (Raz.M.Šiškovič), ki je zaigral 5 Chopinovih preludijev.

V založbi verskega mesečnika Ognjišče

Tri knjige, ki so res vredne branja

Pri Ognjišču, verskem mesečniku v Sloveniji, so konec lanskega leta izdali tri knjige, ki se jih spleča ogledati поблиže, ker so res vredne branja. Posebno dobrodošle bodo mladim vernim staršem, ki hočejo svoje otroke vzgajati v krščanski veri. Naj obenem tu zabeležimo, da je z leti Ognjišče postalo izredno knjižna založba, ki tiska predvsem dobre knjige s področja krščanske vere, včasih pa tudi knjige, ki jih mora vzeti v roke tudi vsak slovenski neverni intelektualci, če hoče vedeti, kako na svet gleda njegov verni kolega, kako mislijo slovenski verniki, ki jih sploh ni tako malo, kot bi rade nekatere javnomnenjske raziskave na Slovenskem zadnje čase rade dokazale. Naj povem samo še to, da je pravi absurd sedanje slovenske družbe tudi v tem, da se prav neverni slovenski intelektualci in vsi tisti, ki se za intelektualce imajo, neverjetno otepajo vsega, kar diši po Cerkvu in katoliški veri izpovedi. Sedaj, ko so v Sloveniji komaj učijo prave demokracije, se s Cerkvijo in vernimi intelektualci veliko bolj pometa, kot se je z njimi to delalo v prejšnjem, socialističnem družbenem sistemu. Paradoks je še večji, če povemo, da je danes v Sloveniji ustvarjeno tako javno mnenje, da je dejstvo, če je nekdo veren, slabšalnega pomena; vsaj za vse tiste samozvane intelektualce je to tako, ki imajo glavno besedo v domala vseh slovenskih javnih občilih. Tudi zato ima koprsko Ognjišče, ki od vedno skrbi za izredno dobro knjižno politiko, posebno važno mesto v slovenskem kulturnem prostoru, s svojim nevsiljivim vzgojnim delom pa opravlja v slovenski družbi neprecenljivo delo predvsem med mladimi, med bodočo slovensko vodilno generacijo.

»MOLITI NI TEŽKO«

Silvester Čuk (legendarni Silvester Čuk, kakor ga rad imenujem, ker ga berem, odkar berem knjige in slovenske revije, vsaj tako se mi zdi, pa čeprav berem vsaj že trideset let) je za Ognjišče pripravil in prevedel iz angleščine drobno knjižico Davida Winterja z naslovom Moliti ni težko, katere podnaslov pravi takole: Rad bi se naučil moliti. Za predstavitev drobne in zelo lepo oblikovane knjižice naj navedem samo prvi odstavek tega zanimivega pisanja, ki naj bi služilo sodobnemu človeku pri uvajanju v molitev: »Molitev ni nič nenavadnega, protinaravnega. Otroke, ki jecljajo prve besede, ni težko uvajati v molitev in zlepa ne boste našli odraslega človeka, ki bi dejal, da nikoli ni molil. Ljudje, ki le redkokdaj zaidejo v cerkev, molijo. Ljudje, ki imajo trdne vere v Boga, molijo. In v rešilnem členu vsakdo moliti.« Mislim, da te besede lepo uvedejo človeka v sicer drobno, a zato nič manj koristno in lepo knjigo.

»MOLITVE ZA TA NAŠ KRHKI SVET«

Druga knjiga je izredno lepo oblikovana in ima naslov Molitve za ta naš krhki svet. Napisala in zbrala je otroške molitve Carol Watson, knjigo pa je prijetno ilustriral Rhian Nest James v tehniki akvarela. V slovensščino je knjigo molitev za otroke od osmega leta naprej lepo prevedla Anamarija Smrdel Beninger. Na rob knjige večjega formata so pri Ognjišču med drugim zapisali takole: »Knjiga je namenjena otrokom kot pomoč pri izražanju njihovih skrbi ob nenehno spreminjajočem se svetu, njihovega veselja ob božjem stvarstvu in delovanju božje ljubezni ter njihovega upanja za prihodnost... Molitve so tako ustajljene kot sodobne; mnoge od njih so napisali otroci sami in izražajo njihovo neposredno skrb za naš svet.« Avtorica je molitve razdelila na pet večjih sklopov: Hvala Ti, Gospod..., Oče, odpusti nam..., Gospod, nauči nas skrbeti..., Bog, pomagaj, prosim... in Gospod, v prihodnosti... V knjigi je veliko (čez 150!) preprostih molitev, ki jih vsakdo lahko prebere, ker so zelo lepe, ker govorijo o našem svetu in naših otrokih, ki so povsod po svetu in duši enaki, le socialne razlike jih delajo nekatere drugačne; revščina, za katero smo krivi mi, ki smo bogati, jih ponižuje. Lepe so te preproste molitve, naj navedem samo eno, ki jo je napisal desetletni Hayley Bentley: »Gospod, naredil si svet, toda pogledj, kako vse uničujemo! Odpusti nam gospod. Sekamo drevesa in uničujemo bivališča živali. Amen.« Lepo kaj? In ker je prav sedaj mir zaradi vojne v Bosni v naši neposredni bližini zelo aktualen naj prepisem iz knjige Molitve za ta naš krhki svet še to molitev za mir, ki jo je napisala devetletna Josephine Davies: »Pozdravljen, Bog, ali me slišiš ob vsem tem hrupu? To smo mi, ki tolčemo drug drugega. Prosim, pomagaj nam, da bodo ustavili vse svoje vojne. Amen.«

»POZABLJENI«

Tretja knjiga, ki so jo pri Ognjišču izdali v zbirki Žepna knjiga, je povest Ivana Malavašiča in ima naslov Poza-

bljeni. Tukaj moram pošteno priznati, da sem kot bralec dobre literature zelo zavihal nos in že hotel čisto po barabinsko napraviti to, kar večina današnjih kritikov dela, ko piše o takih knjigah: samo pogledati tu pa tam vanjo in potem napisati recenzijo, po možnosti vzeti še s seboj največjo macolo in treščiti pisca knjige tako dobro v sence, da ga ubiješ, ali pa vsaj spraviš v komo, iz katere se ne bi smel več zbuditi in nikdar več napisati nobene knjige. Ker pa sem si že na začetku mojih pisarij o knjigah zadal navodilo, da ne bom nikdar pisal o nobeni knjigi, ki je nisem prebral, ker se mi to zdi nepošteno do bralca, ki potem bere moje pisanje o knjigi, in tudi nepošteno do samega sebe in pisatelja, ki je knjigo napisal, sem tudi to povest prebral in lahko rečem, da je bilo to po zelo dolgem času, namreč to, da sem knjigo s tako vsebino prebral.

Nočem zapisati, da to ni branje, ki bi si zaslužilo moj čas, hočem samo reči, da takih povesti, kot je Malavašičeva Pozabljeni, že dolgo ne berem, ker berem druge stvari, za katere sem prepričan, da so boljša literatura, vsaj zame. S tem nočem knjigi vzeti ničesar in tudi zato o njej pišem. Pravim samo, da že dolgo nisem bral podobnega slovenskega čtiva, ker so leta mojih Bobrov, Ovčarja Marka, Vozarjev, Svobodnega sonca in podobnih lepih knjig, ob katerih sem presranjal marsikateri popoldan in noč in jutro in tedne, mesece, minila tam nekje pri petnajstih letih, ko me je vzel v roke izjemni slavist dr. Anton Požar in me začel učiti literature, ki me je potem tako prevzela, da mi je na žalost vzela tudi vse slovenske povesti, katerih skorajda nisem več bral in jih tudi sedaj ne. Če pa sem jih, sem jih nejevoljno in vedno nekako »zviška«, kot se temu reče.

Tokrat pa je nanoslo, da sem Malavašičevo knjigo Pozabljeni prebral v avtobusu, s katerim se vsak dan vozim na delo. Mislim, da sem jo končal v dveh, treh vožnjah iz Červinja na v Gorico. Prijetno branje je, nedolžno pisanje je to, poštene ideje, le-

pe misli, preproste besede, nobenih literarnih fint in nobenega literarnega znanja, ki je sedaj tako moderno v vsaki literaturi. Posebno še v ljubljanški postmoderni ne najdemo zgodbi človeka, ki se bori za svojo vero in ga vsi otroci zapustijo, pristane v domu za ostarele, kjer pa najdemo nekoga, ki poskrbi zanj.

Saj vam pravim, da ne znam pisati o povestih več in res mi je žal, da ne znam, kot mi je tudi žal, da jih ne zmorem prebirati več, ker človek v njih še najde tisto črno belo tehniko, ki dela taka branja prijetna, pa čeprav moram tudi zapisati, da se Malavašič ču pozna, da je večš pisanja dialogov, katerih je njegova povest polna. Ko je polna tudi vsega tistega, čemur Italijani danes že zaničljivo pravijo »buoni sentiment«, mi pa bi raje rekli, da je polna vsega tistega časa in njegovih vrednot, ki nam ga je sedanji čas ukradel. Če hočem biti do konca pošten, potem maram zapisati tudi to, da bodo knjigo zelo radi brali ljudje, ki so starejši in še vedno verjamejo v tiste lepe krščansko-človeške vrednote, ki jih je Malavašičeva povest polna, mlajših, vsaj tu pri nas, pa knjige ne bo pritegnila. Tega je kriva tudi televizija in njeni neumni programi, kot tisti Beverly Hillsi in Dallasi (Niti ne vem, če jih še predvajajo!, vem pa, da to otroci in najstniki vedo.) in podobne svinjarije, v primerjavi s katerimi je Malavašičeva povest prava Božanska komedija. Predvsem pa je tega kriv današnji čas, v katerem se zelo malo bere, v katerem so na žalost padle neke vrednote in se sedaj z veliko težavo skuša postaviti spet neke nove, ki so iste kot prej, vsaj moralne, bi biti iste ali podobne, a jih še vedno ne vidimo, gotovo pa je življenje po njih veliko manj, kot ga je bilo včasih. Predvsem pa: čas se je spreminil in mi v njem, jaz tudi, kot tudi vsi. Družba seveda tudi in niti ni rečenica, da je današnje življenje z raznovrstnimi, nekakšnimi tehološkimi prototipami, ki nam lajšajo življenje in nam ga delajo veliko ugodnejšega, veliko lepše, kot je bilo takrat, ko so še vsi cenili povesti.

Če sem še bolj oseben, bom končal zapis o Malavašičevi povesti Pozabljeni takole: Vem, da bi bila povest moji mami zelo všeč, če bi jo prebrala, in vem, da bi rekla, da je zelo lepa, pa, da je tako življenje, kakor je v povesti opisano, res lepo, trdo, srečno, nesrečno in resnično življenje. Rekl bi tudi moja mati, da se v povesti Pozabljeni najde veliko drobnih nauk za življenje, za krščansko življenje. Rekla bi, da je to dobra povest in da je bra knjiga.

In kot sin, katerega je vzgojila očetom prav ona, ji moram pritrditi, pa čeprav takih povesti že dolgo ne berem več.

Jurij Palj

Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček je 27. januarja predstavil prvo izmed dveh knjig o tržaškem vprašanju v času okoli Londonškega memoranduma, ki ju je izdal pred kratkim.

Drugo knjigo, ki jo je v italijanščini napisala prof. Bruna Ciani in nosi naslov

Trst 1954-1956

Spomenica o soglasju in samostojne slovenske stranke

bomo predstavili v četrtek, 17. februarja, ob 20.30 v Peterlinovi dvorani, Ul. Donizetti 3 v Trstu.

Svoje delo bo najprej predstavila avtorica, nato bo Ivo Jevnikar vodil javni razgovor s tremi protagonisti samostojnega političnega nastopanja v tistem času. Ti so dr. Branko Agneletto, dr. Drago Legiša in dr. Jože Škerk.

Večer bo vodil predsednik Krožka dr. Rafko Dolhar.

Človek in narava

Učbenik za slovenske nižje srednje šole

Pred kratkim je izšla tretja in zadnja knjiga obširnega učbenika za fiziko, kemijo in naravoslovje, ki je namenjen nižjim srednjim šolam s slovenskim učnim jezikom. Izvirnik v italijanščini je pred leti izdala založba Principato in je doživel v enem desetletju lepo število ponatisov, kar je že dobro merilo za uspeh. Tri knjige obsegajo več kot tisoč strani, ki jih je nenavadno natančnostjo in marljivostjo prevedla v slovenščino prof. Harjet Dornik Klanjšček. Knjigo je izdal Deželni šolski urad v Trstu, tiskala pa tiskarna Villaggio del fanciullo na Opčinah, ki je bila nalogi kos kljub nepoznavanju slovenščine med osebje. Število tiskovnih napak je sprejemljivo.

Vsaka od treh knjig je razdeljena v dva poglavitna dela: raziskovanje in poglabljanje.

V raziskovalnem delu so prikazani predvsem preprosti poskusi, ki jih spremljajo številne in natančne risbe ter bogato slovensko izrazoslovje za laboratorijska opravila in potreščine. Prevajalka je vredna posebne pohvale, ker se je načrtno in uspešno izogibala tujkam. Pretirana raba nepotrebnih tujk se je namreč hudo razpasla, ne le med našimi prevajalci, ampak tudi med književniki ustvarjalci. Tehničnih izrazov, ki so v tem učbeniku nanizani, večkrat ne poznajo niti strokovnjaki, ki se posebno pri nas radi udobno zatekajo k italijanščini. Poizkusi so tako privlačno opi-

sani, da bodo gotovo pritegnili vsako mlado glavico, da je le nekoliko »znanstveno radovedna«.

V poglavjih za poglabljanje je snov razvita postopoma od preprostih opazovanj do globlje raziskave. Predmet vsakega poglavja je obdelan v obliki zaključene razprave, zato je učbenik razumljiv, tudi če mu ne sledimo po vrsti. To omogoča profesorju, da med poglavji po uvidevnosti izbira. Nekatera poglavja so tako obširno razvita, da bi knjige lahko predlagali tudi v nekaterih višjih srednjih šolah. Vsem odraslim, ki bodo ta učbenik dobili v roke, svetujem, naj ga obdržijo v svoji knjižnici kot dragocen priročnik, ki bo lahko dopolnil meglene šolske spomine o naravnih pojavih in marsikoga rešil iz zadrege, ko ga bodo otroci predrzno vprašali o tem in onem.

Učbenik je izdelan tako, da uči misliti znanstveno, in upošteva glavne prehode na tej poti: opazovanje, zbiranje, urejevanje in povezovanje podatkov, odkrivanje razlik in podobnosti, preverjanje vzporednosti med zamislijo in preizkusom. Poleg sodobnega pristopa do znanosti moramo učbeniku priznati še, da postavi na pravo mesto važnost naravoslovja za današnji in bodoči svet ter osvetli njegovo zgodovinsko razsežnost.

V tretji knjigi so posebno poudarjena vprašanja o čistoti okolja, o ravnovesju med okoljem in življenjem ter o nevarnih človekovih posegih, ki ta ravnovesja ogrožajo. Posebne

omembe so vredna čudovita poglavja o astronomiji, podnebju, geologiji, anatomiji človeškega telesa in o delovanju notranjih organov. Dragoce na so poglavja o zdravi prehrani in zdravstveni vzgoji. Besedilo spremlja več tisoč jasnih fotografij in kakovostno izdelanih risb, ki dosežejo izredno natančnost pri anatomiji rastlin, nižjih živali in žuželk. Mislim, da bo ob tej knjigi marsikaterega šolarčka znanost tako zamikala, da se ji bo z navdušenjem posvetil. Stvar bi nam še prav prišla, saj imamo Slovenci veliko pesnikov in gospodarskih izvedencev ter malo manj znanstvenikov.

Ko listam po knjigah, si skušam predstavljati garaško delo, ki ga je opravila prevajalka. Preseneča že to, da se je našel nekdo, ki si je za nevhvaležen državni honorar naprtil tako breme. Prevajalka se je spoprijela z nič manj kot 1015 stranmi in od začetka do konca vztrajala na hvalevredni kakovosti prevoda. Pri tem je treba pomisliti, da to ni roman o Angeliki, ampak znanstvena knjiga, v kateri je izrazoslovje odločilno in kjer vsebina poglavij ostro preskakuje od enega predmeta k drugemu.

Take knjige ne doživijo slovesnih predstavitev, ker prevodi ne veljajo za ustvarjalno delo, prevodi šolskih knjig še toliko manj. Včasih zažene mo hrup in pojemo slivospeve že skromni zbirki poezij, ki nam nič ne pove, prevajalcev pa se nihče ne spomni. O pravilnosti takega pristopa imam svoje pomisleke, saj dobro vem, da je včasih vrednejši kakovosten izdelek obrtnika kot packarija, ki jo je »ustvaril« umetnik.

-lom

Po predvidevanjih naj bi do 8. aprila trajal proces proti skupini voditeljev neofašistične stranke MSI, ki so konec oktobra 1991 poškodovali tablo z napisom »1. maj 1945«, to je ime zgoniške šole. »Pohod« je vodil poslanec v parlamentu Gastone Parigi. Občina Zgonik in VZPI-ANPI sta se na procesu prijavi kot civilni stranki.

* * *

Tokrat zares: v sredo, 16. februarja, bodo na Tržaškem v občinskih izpostavah začeli ponovno razdeljevati kupone za bencin po znižani ceni. Tisti, ki so dvignili prejšnje, nepravilno tiskane bone, jih bodo morali vrniti, če hočejo dobiti nove. Vozniki morajo imeti pri sebi prometno knjižico in vozniško dovoljenje. Kupone bodo razdeljevali do 18. marca.

* * *

V Trstu je bila konec prejšnjega tedna na krajšem obisku skupina 13 učiteljev in profesorjev slovenskih šol v Argentini. Najprej so se ustavili v Gorici in Doberdolu, v Trstu pa so si v Kulturnem domu ogledali predstavo Garderober R. Harwooda. Učitelji so prispeli 22. januarja. Najprej so bili v Sloveniji, kamor jih je povabil slovenski zunanji minister.

NAŠE SOŽALJE

Našemu nekdanjemu sodelavcu Davorinu Tavčarju iz Trsta je pred dnevi umrla mama, gospa Ema Trampuž vd. Tavčar. Njemu in njegovim dragim izrekamo občuteno sožalje.

Uredništvo in uprava

Lev Detela

Knjižna izdaja nemških prevodov Cankarjevih Dunajskih črtic

Znano je, da je vodilni umetnik slovenske moderne Ivan Cankar med leti 1896 in 1909 živel na Dunaju. V avstrijski prestolnici je bil nenavadno ustvarjalen. Poleg obsežnejših proznih in dramskih del je pisal tudi vinjete, črtice in članke, ki jih je objavljval v različnih glasilih.

Cankarja so po njegovi smrti konec leta 1918 večkrat prevajali v nemščino. Celovška založba Drava je leta 1984 izdala novelo »Martin Kačur«, ki so jo v dramatisirani obliki predstavili tudi na odru dunajskega gledališča Volkstheater. Cankarjeve kratke črtice so privlačevale različne prevajalce. Poleg slovititega »Hlapca Jerneja« je nekatere že leta 1929 prevedla Gusti Jirku. Te tekste so leta 1970 ponatisnili pri knjižni družbi Gutenberg v Frankfurtu, na Dunaju in v Zürichu. V knjižni obliki je izšel tudi nemški prevod znanega Cankarjevega dela »Na klancu«.

Zdaj je mladi koroški prevajalec Erwin Köstler prevedel devet Cankarjevih tekstov z dunajskimi motivi, ki z redkimi izjemami še niso bili dostopni v nemških prevodih. Pod naslovom »Vor dem Ziel« (Pred ciljem) jih je te dni izdala celovška založba Drava. Erwin Köstler je napisal tudi uvodno besedo o Ivanu Cankarju, v kateri je razložil svoj način prevajanja. Želi biti čim bolj natančen, s poslušom za lirično subtilnost Cankarjevega posebnega stila, ki pa ga je treba danes preleteti v moderno, a do Cankarjevih prizadevanj avtentično nemščino.

Cankarja je prizadevalo težko socialno stanje revnejših slojev. V dunajskem predmestju Ottakring, kjer je dalj časa stanoval, je spoznal trpljenje obrtniškega in industrijskega proletariata, ki so ga večinoma sestavljali moravski Čehi. Opisuje žalostne osamljene otroke, nesrečne ženske, brezposelne ubrance. Črtice z dunajsko tematiko je objavil v različnih knjigah, na primer v zbirki »Za križem« iz leta 1909. Prizorišče teh zgodb je proletarski dunajski kozmos na Ottakringu, v tem predmestju dolgih, zaprašenih cest s pustimi

enoličnimi stanovanjskimi kasarnami. V črtici »Gospodična« na primer ženin nepričakovano izgubi službo. Nevesta gre na poroko v izposojeni obleki, rodi se jima otrok, mož pa začne iz obupa piti. Mnogi od objavljenih tekstov zrcalijo tudi Cankarjevo osebno počutje na Dunaju, njegove melanholije, samotnosti, hrepenenja po lepšem in boljšem življenju, misli na smrt. Ti spisi niso le jasno začrtane skice človeških nedonošenosti, nesrečnih ljubezni, greha, pijanstva, temveč vedno znova tudi podobe propada, psihogrami umiranja in smrti. Köstler je prevedel nekatere tekste, ki niso posebno znani, a imajo tudi feljtonistično in zgodovinsko vrednost, ker razodevajo Cankarjev značilni odnos do obdajajoče ga stvarnosti, do političnih razmer v državi. V uvodu objavljenem tekstu »Kako sem postal socialist« iz leta 1913 zapiše: »Grozodejstva, ki jih vidimo v vsakodnevem življenju in sami doživimo, so samo tisočera znamenja ene same težke bolezni«. Da se je začel zavzemati za ponižane in razžaljane in za argumente, ki jih je posebej socialna demokracija, je na kompliciran način povezano z značilnostmi Cankarjeve pontranjene senzibilnosti.

V petek, 28. januarja, so zbirko Cankarjevih črtic v nemških prevodih predstavili v celovškem lokalni Pri Joklnu. Obsega 174 strani in stane 28 mark.

ZBIRKA VZPODBUDNIH PESMI ZA OTROKE

Pisanje pesmi za otroke velja v (slovenski) javnosti vse prevečkrat le za obrobno ustvarjanje. Po krivici! Na Slovenskem je delovalo skozi različna obdobja več avtorjev, ki so se uveljavili tudi kot kvalitetni mladinski pisatelji. Pomislimo na primer na Levstika in Stritarja — in seveda na mojstrskega Otona Župančiča. Pa tudi najnovejši čas je dal izrazite pesnice in pesnike, ki so napisali številna čudovita dela za mladino. Med temi se je primer močno uveljavila Svetlana Makarovič.

V Mariboru živeča Gema Hafner je v zadnjih desetletjih napisala bogato bero pesmi za otroke. Objavljala jih je v različnih mladinskih revijah v Ljubljani, Mariboru, Trstu in Celovcu, prebrali pa so jih vedno znova tudi v radijskih literarnih oddajah v omenjenih središčih.

Ob koncu leta 1993 je Gema Hafner izdala pisan šopek svojega pesniškega cvetja v pristrčni knjigi za otroke, ki je istočasno njena prva knjižna publikacija. Pod naslovom **Pol za šalo pol zares** ponuja pesnica obilo hudomu-

Smučarka Valentina Šuber z Opčin o zimskih olimpijskih igrah

»Upam, da bo v Lillehammerju Slovenija osvojila kako kolajno«

Dne 12. t.m. so se v Lillehammerju na Norveškem pričele zimske olimpijske igre. Zimske športne panoge v tem dvotedenskem obdobju doživljajo sezonski višek. Podvigom svetovno znanih tekmovalcev, kot so npr. Alberto Tomba, Marc Girardelli ali Jure Košir, bo z zanimanjem sledila celotna svetovna športna javnost.

Smučanje je trenutno v ospredju tudi pri nas, še zlasti po spodbudnih dosežkih naše zamejske reprezentance — Indules. Pred nedavnim smo se pogovarjali z odgovornim za tisk Ervinom Mezgecem, tokrat je na vrsti tekmovalka Valentina Šuber. Valentina je stara 18 let, stanuje na Opčinah, obiskuje Pedagoški licej in je ena izmed naših najbolj uspešnih tekmovalk na deželni ravni. Ljubezen do smučanja so ji posredovali starši, še posebno oče. Prvič je stopila na smučke, ko je bila stara šele 5 let, iz leta v leto se je nato z učitelji stalno izpopolnjevala.

»Ko sem bila dovolj veščica,« pravi Valentina »sem se vpisala k Mladini, nato sem prestopila k openski Brdini. V združeni ekipi sem kasneje našla Francesco Rapotec, ki je pred nedavnim opustila aktivno smučanje in ki jo ljubitelji tega športa zaradi njenih vrhunskih dosežkov prav dobro poznajo. Trenutno sem v združeni ekipi najstarejša med dekletki.«

Njena sezona je dolga in naporna, krajši oddih si Valentina privoščila le v pomladanskih mesecih. Poleti jo čakajo ekipe priprave na ledeniku, ponavadi v Avstriji, kjer so — kot pravi — cene nekoliko ugodnejše in ni težav zaradi pomanjkanja snega. Tek-

Smučarka Valentina Šuber

movalna sezona se ponavadi prične januarja in traja dobre tri mesece. Letno jo čaka približno 15 tekem, poleg onih med slovenskimi zamejskimi društvi. »Med letom imamo, kljub šolskim obveznostim, treninge ob petkih, sobotah in nedeljah, včasih tudi sredi tedna, vendar je takrat veliko težje. Vsaj dvakrat tedensko nas čakajo še treningi za fizično pripravo, ki so še kako pomembni. Tekme so namreč zelo naporene, saj trajajo praktično ves dan, ker nas čakata dva spusta.«

Valentina je na tržaškem prvenstvu zasedla 4. mesto v absolutni ženski konkurenci in drugo oz. 3 v svoji kategoriji. V deželni merilu se je večkrat uvrstila med prve tri tekmovalke. Na vsedržavnih ravni je zasedla 21. mesto v veleslalomu in 23. v slalomu. V edinem smuku, ki ga je opravila v S. Caterini, pa je bila trinajsta.

»Rada imam vse tri panoge, morda pa mi je le nekoliko bolj všeč slalom, čeprav sem dosegla svoje najboljše rezultate v veleslalomu. Smuk v S. Caterini je trajal skoraj dve minuti in je bil zato zelo naporen. S takšno hitrostjo še nisem tekmovala, bilo pa je zanimivo in seveda tudi koristno.«

Na olimpijskih igrah v Lillehammerju navija za moško in žensko reprezentanco Slovenije. »Še posebno so mi pri srcu Košir in Kunc ter Pretnarjeva in Hrovatova. Upam, da bo Slovenija osvojila katero izmed kolajn. Konkurenca je zelo ostra, dovolj je, da pomislimo na Tombo ali na avstrijsko reprezentanco.«

Valentina pravi, da bi se rada ukvarjala tudi izključno s smučanjem — seveda na še višji stopnji — vendar pa je to zelo težko, ker je konkurenca velika. Nekateri tekmovalci praktično živijo na snegu in so zato olajšani. Trenirajo lahko vsak dan, kar je jamstvo za uspeh. Zamejski tekmovalci pa so oddaljeni od smučišč in je za njih vse veliko težje.

»Moram se zahvaliti staršem,« je še povedala Valentina »ki me stalno podpirajo in bodrijo. Še posebno mi je ob strani oče, ki me tudi vozi na tekmovanja. Zahvaliti se moram tudi klubu.«

Valentina se namerava vpisati na visoko šolo za telesno kulturo v Ljubljani. Želela bi postati učiteljica in smučarska trenerka, da bi tudi ostalim posredovala svoje znanje. Predvsem pa želi nuditi svoj doprinos, da se tudi v zamejstvu uveljavi ta šport.

Darko Bradassi

Lillehammerske igre...

Olimpiada je namreč pojem štiriletna, zato bi se tudi prireditelji v Lillehammerju lahko imenovali »igre 17. štiriletja«. Toda to prav gotovo ne bo glavni problem, neuki bodo še dalje uporabljali za igre izraz olimpiade, ne zavedajoč se, da ne govorijo o tekmovanju, pač pa o časovnem razdobju štirih let.

Norveški organizatorji, ki jim je bilo vreme doslej naklonjeno, so se izredno dobro pripravili, morda bolj kot v bližnji preteklosti. Pred vsem so poskrbeli, da ne bi pokvarili ekološkega ravnovesja s postavljanjem smučarskih prog, gradnjo vlečnic, športnih palač in hotelov. Spoštovanje narave je bilo vodilo organizatorjev, ki so šli tako daleč, da cvetja, ki je bratelo na obronkih vzpetine, na kateri so zgradili skakalnice, niso pomendrali, pač pa prisadili na nasprotni grič.

Gradbeni materiali so izključno domači, pa naj gre za kamen ali les. Seveda so uporabili tudi plastiko, vendar takšno, ki po nekaj letih, ko jo odrabimo, strohni.

Tekmovalni del je sredi največjih bojev, tako da bi bilo izredno težko podati oceno, pa čeprav le začasno. Za to bo še in še priložnost čez dober teden, ko bomo o Lillehammerju že pisali v preteklem času.

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o.z. »NOVI LIST« - Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Ivo Jevnikar, Helena Jovanovič, Drago Legiša (glavni in odgovorni urednik), Miro Oppelt, Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij Vršaj.

Fotostavek in tisk: Tiskarna Graphart, Trst, tel. 040/772151.

Član Združenje periodičnega tiska v Italiji

šnih, a vedno tudi poučnih verzov, ki bodo razveselili marsikaterega otroka a tudi starše in vzgojitelje.

Pesniška zbirka je razdeljena na dva dela. V prvem, **Bolj te poznamo rajši te imamo**, je avtorica zbrala predvsem pesmi šaljivke in nagajivke, povečini z motivi iz vsakdana, a vendar primerno zasukane, da nagovorijo tudi mlajše otroke in jih tako rekoč sproti in nehote vodijo k prvemu razmišljanju, h kritiki vedenjskih načinov, k pravilnim sklepom.

V drugem delu, **V vseh letnih časih...**, je Gema Hafner razkrila svojo ljubezen do narave, do zdravega okolja.

Na to ploskev je na razgiban način, v za otroke razumljivih plastičnih prizorih, zapletla številne zgodbe in prigode, iz katerih lahko bralci spoznajo tudi nekaj prvih ekoloških zelenih resnic o nujnem negovanju okolja. Tozadevno primerno kritična je pesem Velikan, ki otroka navaja k razmišljanju o odnosu do pretirane gradnje v mestih.

Pesmi so v glavnem zasidrane na mariborskem področju, vendar jih bodo razumeli tudi povsod drugod. Navezujejo se na najboljšo tradicijo naše slovenske mladinske literature. Zelo učinkovito jih je ilustriral mariborski slikar Viktor Šest. Na koncu je šest pesmi objavljenih tudi v esperantskem prevodu, saj ta mednarodni jezik poučujejo na nekaterih slovenskih šolah.

Knjiga je izšla pri **Dravski tiskarni** v Mariboru (Pobreška c. 20) kjer jo je mogoče naročiti (za ceno 1100 tolarjev).

NOVA NEMŠKA IZDAJA PREŽIHOVIH »SOLZIC«

Dela slovenskega koroškega pisatelja Prežihovega VORANCA so razmeroma pogosto prevajali v nemščino. Zbirka eruptivnih novel o kmečkem živ-

ljenju **»Samorastniki«** in roman **»Požganica«** o razpadu Avstro-Ogrske in boju za slovensko severno mejo sta izšla pred desetletjem pri celovski založbi Drava v prevodih različnih prevajalcev. Tam so leta 1985 izdali njegove znane črtice o mladosti **»Solzice«** v prevodu v Celovcu živečega Klausea Detleifa Olofa.

Lani smo obhajali stoletnico Prežihovega rojstva. Po tem jubileju je celovška založba Wieser pripravila novo nemško izdajo **»Solzice«** (**»Maiglockchen«**) v popravljnem in delno predelanem prevodu istega Olofa. Del strokovne kritike mu je po prvem prevodu namreč očital, da velikokrat ni primerno ponemčil subtilnih, a realistično jasnih zgodb o težki, a hkrati samostojni mladosti v gozdnati koroški pokrajini s kopastimi gorami in temnimi kotanjastimi globlačami. Olof, ki poučuje na celovski univerzi, je po izvornem namreč severni Nемец iz bližine Hamburga, a je postal ljubitelj slovenske literature ter iz nje na veliko prevajal. Vendar je v njegovo predstavitev VORANČEVEGA SVETA zašlo precej severnonemških izrazov, ki jih nemško prebivalstvo na Koroškem ne pozna.

V novi izdaji je Olof pomisleke svojih kritikov upošteval in prevode prilagodil južno nemškemu jezikovnemu idiomu. Uvodno besedo k ponovni izdaji VORANČEVH **»Solzice«** v nemščini je prispeval znani avstrijski esejist in publicist Karl-Markus Gaub. VORANCA predstavi kot velikega pisatelja-realističnega humanista. Popelje ga iz nekdanjega forsiranega ideološkega okvira in uvrsti k epikom konkretnega delovnega življenja, kot so na primer bili Jack London, Andersen Nexö ali pa Maksim Gorki.

Nova nemška izdaja Prežihovih **»Solzice«** stane 168 šilingov. V prodaji je tudi stara založba Drava za ceno 135 šilingov.